

Nieuwe SIGnieuwsflits

Beste leden van de SIG allereerst een het volgende. Ons heeft het bericht bereikt dat Gerrard Grootewal overleden is. Wij zagen hem de laatste tijd niet veel meer maar in het verleden is hij voorzitter geweest van onze vereniging. Wij wensen de mensen die hem na staan sterkte met het verlies.

In de drukke periode die achter ons ligt is er veel gebeurd ik noem u de ESM, bijeenkomst in januari bij ondergetekende en niet als minste de bijeen-

komst op 2 mei bij de Stichting Koninklijke Historische Vlucht op Gilze Rijen.

In deze SIGnieuwsflits wederom de nodige modellen en decals die het afgelopen maanden zijn verschenen of aangekondigd, daarnaast de nodige boeken die op ons deel van de hobby betrekking hebben. Veel leesplezier

Joop Gelauf

Nieuwe decals in 1/72

Van **Dutch Decal** zijn weer een aantal nieuwe decal-vellen verschenen, die in interessant zijn voor de bouwers van Nederlandse vliegtuigen.

Decalsheet **DD72079** 'Dutch flags' op A5 formaat, geeft de mogelijkheid een aantal toestellen die voorzien waren van de Nederlandse vlag te bouwen. Een elftal B-25 Mitchells van

de ML-KNIL kunnen worden gebouwd. Hiervoor zijn de registraties, vlaggen en 'Nose-art' van de toestellen gegeven. Van de Royal Netherlands Military Flying School in Jackson wordt de mogelijkheid gegeven een Lockheed 12 te bouwen. Ook uit de Australische periode van het ML-KNIL wordt een Lockheed 12 gegeven. Dit moet

de L2-103 zijn, helaas is de registratie als L2-301 afgedrukt, maar de cijfers kunnen uiteraard omgewisseld worden. Kort hebben vier Douglas C-54 Skymasters in het voormalige Indië een militaire beschildering gehad. De binnenkort te verschijnen Skymaster van Revell kan nu als DT 997 van de ML-KNIL worden gemaakt.

Verder levert deze set de mogelijkheid een aantal MLD toestellen te maken. De Dornier Do 24 kan gebouwd worden als X-24 met vlaggen en als A49-3 in Australische dienst. Decals voor een zestal Catalina's, zowel de PBY-5 als de PBY-5A, worden gegeven en ook de Consolidated B-24 Liberator KG991/C met haaienbek van 321 squadron is op de set aanwezig.

Dutch Decal heeft weer civiele Nederlandse toestellen in zijn programma opgenomen. Decalsheet **DDC722** op A4 formaat, geeft

Vervolg nieuwe decals in 1:72

de mogelijk-
heid een drie-
tal toestellen
de maken. De
Heller DC-6
kan worden
gebouwd als
KLM PH-TGA

in de beschildering van winnaar van de
"Christchurch-race" in 1953. Daarnaast, spe-
ciaal voor het nieuwe Airfix model, beschil-
dering voor de KLM Dakota PH-TCY. Voor
een wat kleiner toestel, de DHC-6 Twin Otter
van Matchbox/Revell is de beschildering
gegeven voor de PH-SSE van Schreiner.

Voor de binnenkort te verschijnen Douglas
DC-4/C-54
heeft Dutch
Decal de set
DDC723 uit-
gebracht. Vier
toestellen zijn
hiermee te
maken: de
Douglas C-54
Skymaster met oranje driehoeken en
opschriften 'Netherlands Government Air
Transport' uit de jaren 1945-46, de KLM
DC-4's PH-TAP en PH-TAT en de DC-4 van
het KNILM PK-DSB.

Alle decal sheets worden vergezeld door een
full colour A3 instructievel.
Ze kosten Eur 14,00 per stuk inclusief ver-
zenden via www.dutchdecal.nl, maar ze zijn
ook verkrijgbaar bij o.a. de
Luchtvaarthobbyshop in Aalsmeerderbrug
en Flash luchtvaartwinkel in Eindhoven.

Kora Decals heeft weer een aantal
Nederlandse decals uitgebracht.

Voor het Fokker D.XXI
prototype van de ML-
KNIL #C7267 is een
setje uitgebracht, met
decals voor de FD-322
en een fictieve Japanse
uitvoering, buitgemaakt
in Indië. Daarbij een
resin propeller, wielen en
nog wat onduidelijke accessoires.

Set **#72.287** heeft de
De Havilland DH.82a
Tiger Moth als onder-
werp. Decals zijn er voor
de PK-VVH en VVJ van
het Vrijwillig Vlieger
Corps in Indië. Resin
wielen zijn bijgevoegd.

De Indische Curtiss
Hawk H75A-7 wordt
bediend door set
#72.318. Eén set oranje
driehoeken en tien
registraties worden
gegeven. Daarbij
wederom een set resin
wielen.

De set **#72.319** heeft
de Fokker G.1A
'Faucheur' als onder-
werp. Registraties zijn
er voor de 316, 319 en
324. De oranje drie-
hoeken zijn goed voor
één toestel. Ook wordt
een eend met een
knoop in de nek afge-
beeld.

Nieuw in 1:72

Academy heeft een tweetal modellen van Italeri onder eigen naam uitgebracht: de **Boeing CH-47D Chinook** #12503 en de **Lockheed C-130H Hercules** #12511.

Bij **Airfix** waait een frisse wind, wat als resultaat heeft, dat inmiddels verschillende oude modellen door volledig nieuwe mallen worden vervangen. Daaronder is de voor ons interessante **Douglas C-47A/D Skytrain** #08014 beter bekend onder de naam Dakota, die het vorig jaar is verschenen. Het is zonder meer de beste 1/72 Dak van dit moment. Inmiddels is ook de **Douglas Dakota Mk.IV** #08015 verschenen. Uiteraard hetzelfde model als hierboven, doch in civiele kleuren. Twee schema's worden meegeleverd, waarvan één gecamoufleerd tijdens de 2e WO.

AZ Model varieert nog een beetje door met haar Spitfires. Uitgebracht zijn de **Supermarine Spitfire Mk.IX** #7486 met decals voor een Italiaanse, Tsjechische en Griekse kist.

Daarnaast werd de **Supermarine Spitfire Mk.XVI early** #7485 uitgebracht. Dit is een Mk.XVI met hoge rug en decals voor een RAF-toestel, een Franse en een Belgische kist.

Nog een **Supermarine Spitfire Mk.XVI** #7320 werd uitgebracht, ditmaal eentje met druppel-cockpit en decals voor de RAF, RAAF, India en België.

Ook is een nieuwe versie van de

De Havilland DH 82a Tiger Moth #7494

uitgebracht met de specifiek Nederlandse "beddenplank", de wijziging van het vaste deel van het verticale stabilo en met decals voor 3 civiele Nederlandse kisten.

Onder haar sub-label **Admiral** heeft AZ Model een aantal **Vultee Valiants** uitgebracht. Dit toestel is bekend van de Royal Netherlands Military Flying School op Jackson V.S., waar tijdens de Tweede Wereldoorlog vele Nederlandse vliegers werden opgeleid. In de drie dozen zit hetzelfde model, maar met verschillende decals.

Uitgebracht zijn de **Vultee SNV-1 (BT-13)** Valiant #7237 met decals voor de US Navy, de **Vultee BT-13 Valiant "Special"** #7238 met decals voor Israel, Comm. China en Frankrijk en de **Vultee BT-13 Valiant "Latin America"** #7239 met decals voor Mexico, Cuba en Argentinië.

Het Tsjechische **HR model**, bekend van vele resin kisten uit de Eerste Wereldoorlog, is sinds enige tijd bezig met injectie modellen. Nu is er een model uitgekomen dat in de Nederlandse collectie past: de **Sopwith Pup**. Tot

dat moment bestond in 1/72 alleen het model van Airfix, niet echt slecht, maar het

HR model stelt dat echt in de schaduw. In niet minder dan zes dozen is het model uitgebracht: de **Sopwith Pup "Royal Navy Air Service"** #72037, de **Sopwith Pup "Whitehead-built"** #72038, de **Sopwith Pup "Standard-built"** #72039, de **Sopwith Pup "Naval Type 9901a"** #72040, de **Sopwith Pup "Japan"** #72041 en de **Sopwith Pup "Belgium"** #72042. In alle dozen zitten decals voor drie schema's.

Kovozavody Prostejov KP, dat recent is overgenomen door AZ Model brengt een serie **Piper J-3 / L-4 Cub's** uit. Dit is een totaal nieuwe Cub, die niets te maken heeft met het eerder door KP op markt gebrachte model. In iedere doos zitten twee rompen, om zowel de J-3 als de L-4 te kunnen bouwen. De volgende dozen zijn aangekondigd: **Piper L-4A/B** #40 met 4 decal opties; een Tsjechische versie **Piper K-68/C-8** #41 met 4 decal opties; **Piper J-3 Cub** #42 met 4 decal opties; **Piper L-4H/J** #43 met 4 decal opties, waarvan één Nederlandse kist in Indië, de R-315 en een ex Nederlandse kist in Indonesische beschildering, de R-344.

Door **RedRooModels** uit Australië is een resin 1/72 scale **correction set** for the **Minicraft PBM-5A Mariner** #72150 uitgebracht om de diverse fouten in het model te verbeteren. Om een goede Mariner te bouwen, is de set zeer waardevol.

Een heel interessante conversie is verschenen van het Koreaanse **Wolfpack**: de

Lockheed C-130H Hercules "JASDF" conversie set #72064. Speciaal voor de Italië Hercules zijn alle noodzakelijke onderdelen om een echt "H" te maken uitgebracht. In het verleden zijn al eens verschillende onderdelen bij anderen verschenen, maar **Wolfpack** brengt nu alles wat nodig is in één doos uit. In de doos zitten

van resin, 4 prachtige nieuwe motoren, de beide voorstukken van de wielbakken, een aantal kleinere onderdelen, enkele nieuwe raampjes en een set metaalwaren. Daarnaast een zeer groot decalvel voor Japanse kisten, niet direct ons interessegebied, maar veel onderdelen op het vel zijn ook voor een Nederlandse kist te gebruiken. Het geheel gaat vergezeld van 4 kantjes A4 waarop met foto's in kleur precies wordt aangegeven waar alles moet komen te zitten. Een prachtige conversieset, alleen de prijs USD 72.00 valt tegen.

Aangekondigd

Eduard heeft veel succes met zijn 1/48 Spitfires en hoopt dat te continueren door in 1/72 de **Supermarine Spitfire Mk.IX late** #7431 en de **Supermarine Spitfire Mk.IX early** #7432 uit te brengen. Later zal ook de **Supermarine Spitfire Mk.XVI** worden uitgebracht in twee versies, met normale romp en met druppel cockpit.

Revell brengt komende zomer een reeds eerder uitgebrachte helikopter uit in een voor Nederland interessant schema, wel is waar niet militair, maar ik wil er toch even de aandacht op vestigen: de **Eurocopter EC135** nu **Airbus Helicopter EC135** #04939 in de beschildering van een

Vervolg nieuwe in 1/72

Nederlandse trauma heli.

De in de vorige SIG Nieuwsflits aangekondigde **Douglas DC-4 / C-54 Skymaster** #04877 van **Revell** zal naar verwachting verschijnen in juni a.s.

De onder "Verschenen" verschenen conversieset voor de **Lockheed C-130H Hercules** van **Wolfpack**, zal ook nog worden uitgebracht onder #72063 als USAF versie. De verwachting is dat het resin en andere onderdelen identiek zullen zijn en dat het verschil voornamelijk in de decalset zal zitten.
Hans Berfelo

ESM in beelden

Joop Gelauf

Bijeenkomst 24 januari

Joop Gelauf

Nieuwe Boeken

Hans Berfelo

Geen laag te hoog

Jacques A.C. Bartels, *Geen laag te hoog*. De eerste uitzending van de LVA, naar IJsland in het kader van het Tweede Internationale Pooljaar 1932 - 1933. Uitgegeven door Lanasta, Emmen. ISBN 978-90-8616-127-0. Het boek is gebonden en heeft een harde omslag. Op 192 stevige pagina's worden, naast de tekst, ca 215 foto's en tekeningen gegeven.

In het kader van zijn promotieonderzoek naar de 12 leerlingen van de Vliegklas 1926 van de LVA, die elk later hun stempel hebben gedrukt op de ontwikkeling van de luchtvaart en Nederland en Indië door de auteur, is dit boek een uitgelicht onderdeel dat

een afzonderlijke publicatie waard is. De ontwikkeling van de meteorologie en de rol van het KNMI daarin, wordt uitvoerig in de eerste hoofdstukken beschreven. Het Eerste Internationale Pooljaar 1882 - 1883 is een stimulans om meer onderzoek te doen. Onderzoek naar de hogere luchtlagen werd gedaan door het oplaten van ballonnen met instrumenten. Later werd op hei bij Soesterberg een Vliegerstation opgezet, om door middel van vliegers de instrumenten op hogere niveau's te brengen. Door de inmiddels ontstane drukte op Soesterberg week het vliegerstation uit naar de Leuserheide. Inmiddels waren ook hoogtewaarnemingen door vliegtuigen ingevoerd, die later door de LVA als standaard dienst werden uitgevoerd.

Vervolg nieuwe boeken

Kort wordt in een hoofdstuk de ondergang van de s.s. Salento gememoreerd, waar vlieger Bosch vliegend in een Fokker C.IV een manche van 1500 meter over het schip gooit ter redding van de bemanning. Verder wordt dan gegaan met de ontwikkeling van de luchtvaart en de meteorologie.

De aanloop naar het Tweede Internationale Pooljaar komt aan de orde en de problemen die de uitvoering van de plannen in het kader daarvan ondervonden door de beurscrash van 1929 en de daaropvolgende economische crisis. Nadat uiteindelijk de noodzakelijke fondsen bijeen waren gebracht, werd door de minister toestemming gegeven om een Aërologisch station op te zetten nabij Reykjavik en dat te bemannen met één officier-vlieger, één onderofficier-vlieger en één mecaniciën. Dit werden resp. de eerst luitenant J.H. van Giessen, wachtmee-ster-vlieger H. Bosch en sergeant-vliegtuigmaker C. van der Leden, die met twee Fokker D.VII's naar IJsland zouden worden uitgezonden.

Na deze uitgebreide inleiding en aanloop volgen de hoofdstukken over de ervaringen en resultaten op IJsland. Het detachement had zich laten vergezellen door vrouwen en kinderen, maar gezien de beperkte fondsen waarover het comite van uitzending beschikte was het geen luxe-verblijf. Gedurende het verblijf op IJsland werden verschillende bekende vliegers ont-

moet, zoals de Italiaan Balbo, die met 23 Savoya-Machetti SM-55 watervliegtuigen de Oceaan overstak, en Charles Lindberg.

Op 31 augustus 1933 eindigde het internationale pooljaar en werden de vliegtuigen ontmanteld om terug naar Nederland te worden getransporteerd. De laatste hoofdstukken gaan over de aankomst in Nederland en de huldigingen die daarop volgen.

In de Epiloog wordt gekeken naar de gevolgen die de onderzoeken op IJsland hebben gehad voor de meteorologie en de luchtvaart en wat de wetenschappelijke waarde daarvan was. Ook werden meteorologische gegevens nu gebruikt bij onderzoek naar luchtvaartongelukken, zoals bij de ramp met de Uiver. Verder wordt van alle betrokkenen het verloop van hun verdere leven beschreven.

Als slot is over 15 pagina's de 'staat van verrichtingen te Reykjavik' afgedrukt, met daarin de datum, aantal waarnemingen, duur van de vlucht, wolkenhoogte en bereikte hoogte.

Het boek is de neerslag van een gedegen onderzoek uit archieven en literatuur en is niet alleen interessant vanwege de wetenschappelijk kant van het internationale pooljaar, maar ook worden de persoonlijke zaken van de betrokkenen in de meteorologische en luchtvaart omgeving uit de doeken gedaan.

Geen laag te hoog. De eerste uitzending van de LVA, naar IJsland in het kader van het Tweede Internationale Pooljaar 1932 - 1933, kost Eur 36,95. Het boek is o.a. verkrijgbaar bij de Luchtvaart Hobby Shop in Aalsmeerderbrug en Flash Aviation in

Vervolg nieuwe boeken

Eindhoven. Het boek kan ook worden besteld bij uitgeverij Lansata, Emmen, email: info@lanasta.com.

Een eeuw militaire luchtvaart in Nederland

Rolf de Winter, Een eeuw militaire luchtvaart in Nederland. Bakermat Soesterberg. Onder auspiciën van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) uitgegeven door uitgeverij Boom, Amsterdam. ISBN 9789461058713.

Het boek is gebonden, heeft een harde omslag en bezit 295 pagina's. Het boek heeft ca 333 foto's en illustratie, waarvan een groot deel in kleur.

Een eeuw militaire luchtvaart in Nederland. Bakermat Soesterberg is het eerste deel van vier boeken die dit jaar in het kader van de viering van 100 jaar militaire luchtvaart in Nederland zullen worden uitgegeven. Later verschijnen nog: De jonge jaren van de Luchtmacht. De geschiedenis van het luchtwapen in het Nederlandse leger, 1913 - 1939; 'Eenige wakkere jongens'. Nederlandse oorlogsvliegers in de Britse luchtmacht 1940 - 1945 en Take off. De opbouw van de Nederlandse luchtmacht, 1945 - 1973.

Het boek begint als inleiding met de globale geschiedenis van de militaire luchtvaart in Nederland 1913 - 2013, van de geboorte van een nieuw wapen tot en met de laatste ontwikkelingen in Afghanistan. Omdat Soesterberg een unieke plaats inneemt in de ontwikkeling van de militaire luchtvaart concen-

treert het boek zich nadrukkelijk op de historie van dit vliegveld.

In het hoofdstuk 'Burgers op de bakermat' wordt de hele geschiedenis verteld van het ontstaan van Soesterberg. Doordat Verwey van de automobielsmaatschappij Verwey & Lugard brood zag in de opkomende vliegerij, besloot hij op twee plaatsen, Ede en Soesterberg, een vliegerterrein te creëren. De hei werd glad gemaakt, er verschenen werkplaatsen en de eerste vliegers, o.a. Wijnmalen, Koolhoven, Hilgers, konden er opstijgen. De verschillende vliegdemonstraties en ook de Europese rondvlucht trok velen naar Soesterberg. Toen na enkele jaren de interesse in het vliegen taande, kon de Maatschappij voor Luchtvaart het niet langer bolwerken en ging failliet.

In het hoofdstuk 'Het nest, de eieren en de kuikens' wordt verslag gedaan van de militaire pogingen om ook over de horizon heen te kunnen kijken. De eerste oefeningen waaraan ingehuurd vliegtuigen en vliegers deelnamen gaven de waarde van een 'luchtmacht' al aan. Dankzij een wijs besluit van de Tweede Kamer, 'alleen vliegtuigen en niets anders' kon de

Luchtvaartafdeling op 1 juli 1913 op Soesterberg van start gaan. De ontwikkelingen, hoogte en dieptepunten tot 1940 worden in dit hoofdstuk behandeld.

Het volgende hoofdstuk 'Bombarderen en gebombardeerd worden' vertelt het verhaal van de Duitse bezetting tijdens de oorlogsjaren. Toen op 10 mei 1940 de Duitsers binnenvielen, was Soesterberg al min of meer ontruimd, slechts enkele eenheden zoals luchtafweer en radiobediening waren nog aanwezig. De vliegende eenheden waren alle binnen de Vesting Holland gestationeerd. Soesterberg viel dan ook praktisch ongeschonden in Duitse handen. Alleen de museumvliegtuigen bij 'Soesterdal' zijn beschoten. De Duitsers begonnen vrijwel direct de nu 'Fliegerhorst' genoemde basis drastisch uit te breiden. In dit hoofdstuk komen de belevenissen en acties van de Duitsers aan de orde en ook de verschillende bombardementen van de geallieerden. Bij het terugtrekken bleven de Duitsers ook nog eens alles wat nog overeind stond op, waarna de Canadezen het vliegveld bezetten. Na de oorlog bleef het een tijd onduidelijk wat er met het veld moest gaan gebeuren. Moest het de taken van Schiphol overnemen?

De Rijksluchtvaartschool wilde er zich vestigen en de prins der Nederlanden stalde er zijn oorlogsverworvenheden: zo'n vijf vliegtuigen! Pas in het opbouwplan 1951 kreeg Soesterberg zijn definitieve plaats in de luchtverdediging. Het hoofdstuk gaat verder in op alle eenheden die vanaf ca 1950 van De Bakermat gebruik hebben gemaakt en op alle activiteiten rond de basis tot in de jaren 90.

Aan de komst en de aanwezigheid van het Amerikaanse 32 Squadron wordt het hoofdstuk 'The Yanks are coming...

and going' gewijd. Niet alleen de belevenissen met en de ervaringen van de Amerikanen komt aan bod, maar ook een stukje geschiedenis over de roots van 32 op Curaçao. 40 jaar zijn ze aanwezig geweest: wat achterbleef was een afgeschreven F-15 voor het MLM en een oude 'Wolfhound' Gomer.

In het hoofdstuk 'Uitzendbureau voor Vrede & Veiligheid' worden de laatste jaren van Soesterberg en de belevenissen van zijn squadrons verteld. Na de val van de muur en het vertrek van de Amerikanen bleven alleen helikopters over. Grote en middelgrote helikopters stroomden in en met deze toestellen werd veelvuldig buiten de grenzen van het NAVO-gebied geopereerd. De uitzendingen naar het uiteengevallen Joegoslavië komen aan bod evenals de operaties in Irak en Afghanistan. In 'Epiloog, Bakermat opgerold, Bakermat uitgerold' komt de sluiting en alles wat daaromheen gebeurde aan de orde. Het hoofdstuk eindigt met de afbraak van hangars en de opbouw van het nieuwe Defensie Museum. Dit was 100 jaar Soesterberg, van vliegheij tot museum en landschapspark.

Zonder meer een boek om te hebben. Door de schrijfstijl van Rolf de Winter leest het gemakkelijk en vlot weg, maar het laat je wel achter met een gevoel van weemoed. Zo was het, maar zo zal het nooit meer worden!

Een eeuw militaire luchtvaart in Nederland. Bakermat Soesterberg kost Eur 29,95 en is o.a. verkrijgbaar bij de Luchtvaart Hobby Shop in Aalsmeerderbrug en Flash Aviation in Eindhoven.

Vervolg nieuwe boeken

B-25C/D/J Mitchell, ML-KNIL / RNEI-AAF 1942-1945. History Camouflage and Markings.

Max Schep, Luuk Boerman, B-25C/D/J Mitchell, ML-KNIL / RNEIAAF 1942-1945. History, Camouflage and Markings. Samengesteld, geproduceerd en uitgegeven door Luuk Boerman / Dutch Profile. ISBN 978-94-90092-09-2. Softcover, 60 pagina's plus omslag, ca 105 foto's in zwart-wit waarvan enkele in kleur, 30 zijaanzichten in kleur en enkele tekeningen.

Deel 18 van de zich steeds verder uitbreidende reeks van Dutch Profile. Ditmaal gewijd aan de North American B-25 Mitchell.

De tekst werd geschreven door Max Schep, die al sedert jaar en dag in de Nederlands Indische luchtvaart is geïnteresseerd. De kleurrijke tekeningen werden vervaardigd door Luuk Boerman.

Het boek heeft als ondertitel ML-KNIL / RNEIAAF 1942-1945, zodat maar een deel van de Nederlandse Mitchells in dit boek worden behandeld. Dit laat ruimte over voor tenminste nog een deel over de Indische B-25's tussen 1945 en 1950 en de B-25's bij 320 Squadron in Engeland en de MLD-toestellen op Valkenburg.

Het toestel, als opvolger bedoeld voor de Glenn Martin bommenwerpers, kwam in eerste instantie niet voor op de shortlist. In het kader van 'koop Nederlandse waar, dan helpen wij elkaar' werd de opdracht bij Fokker neergelegd. Fokker ontwikkelde de

T.IX, hoewel men daar bij de ML-KNIL niet echt blij mee was. Liever was men in zee gegaan met de Amerikanen, om daar een technisch hoogwaardig, ontiaan van kinderziekten en productierijp toestel te bestellen. Door vertraging vanwege een crash van de T.IX op Schiphol en de overval van de Duitsers in mei 1940, was men vrij in de Verenigde Staten rond te kijken. Via de Martin 187 Baltimore en de Lockheed Ventura kwam men bij North American terecht, waar inmiddels de moderne B-25C Mitchell in productie was gegaan. 162 toestellen werden besteld, die tussen oktober 1942 en april 1943 geleverd zouden worden. Door Pearl Harbor werd de situatie echter precair en er werd verzocht de toestellen eerder af te leveren, waarna de Amerikanen besloten 60 B-25C's uit USAAF-bestellingen als Lend-Lease te leveren.

Het boek beschrijft bovenstaande ontwikkelingen nauwgezet en gaat verder met de aanvoer van de B-25's naar India en Australië. De afdracht van B-25's aan de Amerikanen in Australië, de vliegopleiding in Amerika, de oprichting en de belevenissen van het 18e Squadron, het 19e Squadron, de verschillende Pools en de vele operationele vluchten worden behandeld. Ook de toestellen die overgingen naar de Australische luchtmacht komen aan bod.

Het boek eindigt met de plaatsing van het 18e Squadron op Balikpapan, Borneo op 14 augustus. Een dag later

Vervolg nieuwe boeken

capituleerde Japan en was V-J Day een feit.

De uitgave is tweetalig, en dien tengevolge bezit de tweede helft van het boek dezelfde tekst in het Engels. De vele zijaanzichten geven een goed beeld van de verschillende beschilderingen waarin de B-25's vlogen. Van de vele 'nose-arts' worden tekeningen door het hele boek heen gegeven.

De vele bekende en onbekende foto's geven een goed beeld over de historie van de B-25 Mitchell's in de Oost en daarom is het boek een aanrader voor een ieder die geïnteresseerd is in de Nederlandse militaire luchtvaart!

Het boek B-25C/D/J Mitchell, ML-KNIL / RNEIAAF 1942-1945. History, Camouflage and Markings kost Eur 19,50 inclusief verzendkosten.

Verkrijgbaar door overmaking van het bedrag, naar

NL31 INGB0003127421 of
NL82ABNA089 271 0551 t.n.v. L.H.
Boerman te Zwammerdam, e-mail
info@dutchprofile.nl;

www.dutchprofile.nl , maar het boek is o.a. ook verkrijgbaar bij de Luchtvaart Hobby Shop, Aalsmeerderbrug en Flash Aviation Shop Eindhoven.

Van JSF naar F-35 Lightning II

Pieto van Buysen, Van JSF naar F-35 Lightning II. Nieuwe 'Stealth'-jager voor de Koninklijke Luchtmacht. Uitgegeven door Violare, het luchtvaartonderdeel van Lanasta, Emmen. ISBN 978-90-8616-135-5. Het boek is gebonden en heeft 208 bladzijden in een harde kaft.

De ruim 570 foto's zijn voornamelijk in kleur.

Van de veel bekritiseerde F-35 Lightning II, in de volksmond beter bekend als JSF oftewel 'Joint Strike Fighter', vliegen momenteel al meer dan honderd exemplaren in drie verschillende uitvoeringen - F-35A/B/C - op (test)bases in de Verenigde Staten. Ter voorbereiding van de operationele status maken vliegers van meerdere landen, waaronder Nederland, zich momenteel onder sterk wisselende omstandigheden vertrouwd met de vliegeigenschappen van deze geavanceerde Mach 1.6 jager. Door allerlei vertragingen breekt dan eindelijk dit jaar het grote moment aan, waarop een Amerikaans squadron als eerste F-35 jager operationeel verklaard wordt, zij het wel met een aantal beperkingen. Nadat vanaf 2019 de eerste reeks van acht F-35A's bij de Koninklijke Luchtmacht is ingestroomd met Leeuwarden als thuisbasis, breekt drie jaar later dan dit moment ook voor ons land aan. Maar dan moet begin 2015 eerst nog wel de feitelijke bestelling de deur uitgaan. Want in tegenstelling tot wat menigeen vermoedt, is tot nu toe alleen nog maar besloten om de F-35A als opvolger voor de stokoude Nederlandse F-16 te kiezen. Voor een order van de te verwerven toestellen moet de Tweede Kamer nog een definitief fiat geven aan de D-brief van het Defensie Materieel Proces (DMP). De ontwikkeling van de F-35 Lightning II van vliegtuigfabrikant Lockheed Martin heeft een zeer lang traject moeten afleggen, voordat er een toestel uit te voorschijn kwam, zoals dat op de dag van vandaag rondvliegt. Voor de 'geboorte' van de F-35 moet men hele-

Vervolg nieuwe boeken

maal teruggaan naar het begin van de jaren '70 van de vorige eeuw. Toen werd de nieuweling voorgesteld als een goedkope 'stealth'-opvolger voor een hele reeks

Westerse jagers, waaronder ook de F-16. Maar door de invoering van onder andere allerlei technische hoogstandjes is daar uiteindelijk weinig van terechtgekomen. Daardoor is de

stukprijs van een gebruiksklare F-35A in prijspeil eind 2014 opgelopen tot circa € 89 miljoen. Dit is al een stuk minder dan het bedrag dat Nederland indertijd voor haar eerste en tweede testmachine, respectievelijk € 157,9 en € 119,4 miljoen, heeft moeten neertellen. Hieruit blijkt duidelijk dat er sprake is van een neergaande lijn in de ontwikkeling van de stukprijs. Het streven is er uiteindelijk dan ook naar dat omstreeks 2020 bij Lockheed Martin een F-35A voor ruim € 64 miljoen de deur uitgaat. Dit zou dan betekenen dat afnemers een toestel met de capaciteiten van een vijfde generatie voor de prijs van een vierde generatie krijgen. Als dat lukt, wordt ook gelijk de jarenlange geuite vrees van een haast onbetaalbaar gevechtsvliegtuig zoveel mogelijk bezworen.

Behalve financiële perikelen werd het JSF project ook nog geteisterd door talrijke akkefietjes. Al die ontwikkelingsproblemen komen in het boek Van JSF naar F-35 Lightning II uitvoerig aan bod. De omstrede 'System

Development and Demonstration Phase' (SDD-fase) van 's werelds meest geavanceerde high-tech wapensysteem zorgde niet alleen voor een grote internationale imagoschade, maar had ook tot gevolg dat er enorme vertragingen en mede daardoor ook aanzienlijke kostenoverschrijdingen optraden. Dat is voornamelijk toe te schrijven aan de vele noviteiten die in deze vijfde generatie jager zijn verwerkt. Naast de 'stealth'-configuratie, die de machine voor bestaande grond- en vliegtuigradarsystemen deels onzichtbaar maakt, is de F-35 meer dan gelijksoortige gevechtsvliegtuigen een vliegende computer met voor de vlieger ongeken- de mogelijkheden wat betreft navigatie, wapencontrole, zelfverdediging en situational awareness. In een conflictsituatie zal hij niet snel door een tegenstander worden verrast.

Behalve dat in Van JSF naar F-35 Lightning II natuurlijk de meeste aandacht wordt besteed aan de drie hoofdrolspelers - F-35A/B/C - met alles wat daarbij hoort, blijft ook de participatie van het Nederlandse bedrijfsleven en de kennisinstituten aan het F-35 megaprogramma, waarvan Nederland sinds halverwege 2002 partner is door een eenmalige bijdrage van US\$ 800 miljoen op tafel te leggen, niet onbelicht. Het met ruim geïllustreerde boek is tot nu toe de meest uitgebreide publicatie die over de ontwikkeling van de 'Joint Strike Fighter' is verschenen. Het belicht in een groot aantal hoofdstukken werkelijk alle aspecten van dit omstreden gevechtsvliegtuig. De auteur heeft er alles aan gedaan om eventuele vaktermen zo goed en zo kwaad als dat ging te omzeilen en waar dat toch niet lukte, nader toegelicht. Daardoor is het niet alleen voor luchtvaartenthousias-

Vervolg nieuwe boeken

ten, maar ook voor minder goed ingevoerde belangstellenden een prettig en lezenswaardig boek.

Het boek Van JSF naar F-35 Lightning II kost Eur 38,95 exclusief verzendkosten bij de uitgever, voor meer informatie www.lanasta.com, maar het boek is o.a. ook verkrijgbaar bij de Luchtvaart Hobby Shop, Aalsmeerderbrug en Flash Aviation Shop Eindhoven.

Warpaint Series

In de serie Warpaint, verscheen als No.100 de **Republic F-84F and RF-84F Thunderstreak/Thunderflash**. De Warpaint-boeken staan bekend om hun zeer gedegen aanpak. Het boek heeft 76 pagina's excl. omslag, goede foto's in kleur en zwart-wit, uitstekende profielen en een uitklapbare 1/72 tekening van 3 zijden. Alle landen die ooit met de (R)F-84F hebben gevlogen komen aan bod. In dit Engelse werk worden 5 pagina's A4 met tekst en foto's aan de Nederlandse kisten gewijd!

Inmiddels is deel 101 alweer verschenen. Dit deel behandelt de **De Havilland D.H.82 Tiger Moth**. Ook hierin veel foto's, waarvan vele in kleur van de nu nog rondvliegende toestellen. Ook hier worden alle landen besproken die met de Tiger Moth hebben gevlogen. Zwart/wit tekeningen in 1/48 en

veel profielen in kleur completeren het geheel. Als naslagwerk voor een type zijn de Warpaint boeken zeer aan te bevelen. De Havilland D.H.82 Tiger Moth kost ca € 12,95.

Lockheed T-33 in Nederland

Heel recent verscheen het boek 'Lockheed T-33 in Nederland'. Geschreven door Hub Groeneveld en uitgegeven door NLBooks, ISBN 78-90-8842-167-9. Wat uitvoering en dikte betreft komt het overeen met het eerder verschenen deel over de Thunderstreak en -flash van dezelfde schrijver. Het geheel is gebaseerd op de archieven van Coen van den Heuvel.

Het boek behandelt alles wat je over het type wilt weten: van de ontwikkeling tot en met 'waar zijn ze gebleven?' Alle Nederlandse toestellen worden beschreven evenals de verschillende crashes, de demo-teams etc. Het is ruimschoots geïllustreerd met veel foto's en tekeningen.

Voor Nederland is dit wel het definitieve werk over de onze T-33. Lockheed T-33 in Nederland kost ca € 45,- en is verkrijgbaar bij o.a. de Luchtvaart Hobbyshop in Aalsmeerderbrug en Flash Aviation in Eindhoven.

Bouwen voor de grote jongens

Luuk Boerman

Heruitgave van de **Monogram/Revell C-47** in 1/48

De 'NF-5b in 1/48 van **Kinetic**

Ook nederlanders vlogen op de **Corsair** bij de FAA, dit prachtmodel van **Tamiya** in 1/32.

De **Typhoon** in 1/24 van **Airfix**

De 'Kasjager' in 1/48 van **Special Hobby**...

De **Mosquito** in 1/32 van **Trumpeter**

en in voorbereiding de 'Kasjager' in 1/32 van **Kittyhawk**.

Ook zijn er weer mooie decalsheets verschenen teweten **DD48049** met als thema

'Soesterberg Eagles'
USAFE F-86F, F-100C, F-102A, F-4E Phantom
in de schaal 1:48.

Tevens verschenen
in deze schaal
DD480 56 met als
thema **RNEIAAF
Mitchells**

**B-25 C/D/J
Mitchell ML-
KNIL/RNEIAAF
1942-'45**

Verschenen is in de
schaal 1/32 is
DD32018:
**Soesterberg
Eagles , F-4E
Phantom, F-86F
Sabre: USAFE**

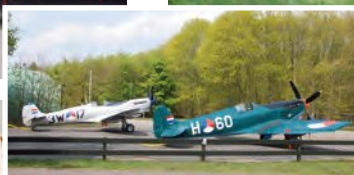
Siguitje 2 mei op Gilze Rijen

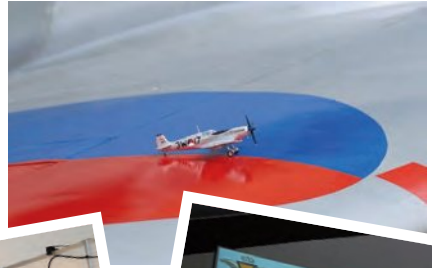
Joop Gelauf

Fotoverslag van ons uitje naar de
Stichting Koninklijke Historische Vlucht.
Foto's zijn van Bart van Gelsdorp en

bovengetekende. Het openingslogo is
gemaakt door Meindert de Vreeze.

Zo weer gelukt!!

Ruim voor de vakantie toch nog een SIGNieuws kunnen produceren. Zal wel net zijn als ieder jaar: teveel willen doen in veeel te weinig tijd. Oftewel veel te weinig tijd voor de hobby. Voor degene die op vakantie gaan veel plezier en rust lekker uit. Wellicht dat er

inspiratie ontstaat voor een mooie kist voor de komende ESM.

Even een geruststelling voor diegene die er al mee bezig is de tafel van 8 meter is al gereserveerd ook een verkooptafel van 2 meter is geboekt maar daarover later meer.

Joop Gelauf

Komende Bijéénkomsten

- houdt uw mail in de gaten

Colofon

Uitgiftedatum 13-5-2015 Nummer 38

Redactieadressen:

- Joop Gelauf, H. Marsmanplein 15, 4207 PV Gorinchem, tel. 0183-621816.
E-mail: j.gelauf@casema.nl (Redakteur)
- Hans Berfelo, Rijnkade 28-3, 6811 HA Arnhem, tel. 026-8446183 .
E-mail: h.berfelo@upcmail.nl (Coördinator)